

KOSOVO I EVROPSKE INTEGRACIJE

Bajram Kosumi

Država Kosovo će biti završni čin događanja u ovom delu Evrope koji će omogućiti ostvarenje dugoročne stabilnosti u regionu. Što pre to bude shvaćeno i prihvaćeno biće bolje za sve, čak i za one koji se najsnažnije protive stvaranju ove države

---

VAKOG DANA DOK IDEM U SVOJU KANCELARIJU

i kada izlazim iz nje, sa ograde oko zgrade moje vlade prate me fotografije građana Kosova, koji se šest godina nakon što se rat završio i dalje vode kao nestali. Grupa majki, koje još uvek tragaju za svojim rođacima, uz nekoliko aktivista humanitarnih organizacija, okačila je te fotografije na tom mestu da bi podsetili institucije Kosova, mene i moje goste, na jedno od najbolnijih nasleđa rata koje još uvek ostaje nerešeno. Među tim fotografijama su i rođaci predsednika opštine Klina, koja se nalazi u centralnom delu Kosova, Rama Manaja, mudrog čoveka tragične sudbine, koji je svoju lokalnu vladu učinio jednim od najuspešnijih opština po pitanju povratka raseljenih Srba na Kosovo. Njegove rođake su tokom rata otele srpske snage i on nema nikakvih saznanja o tome gde se njihova tela nalaze. Moguće je i da su među onim telima koja su pronađena u masovnim grobnicama u Srbiji, ali u međuvremenu Ram Manaj nastavlja da radi na povratku Srba koji su raseljeni iz svojih domova, i nastavlja da se bori za ispunjenje jednog od osnovnih ciljeva moje vlade, odnosno za uklanjanje posledica rata za sve građane Kosova, bez obzira na njihovu etničku, versku, kulturnu i političku pripadnost.

Institucije Kosova istrajavaju u izgradnji slobodnog i demokratskog društva, verujući u slobodu nacija u Jugoistočnoj Evropi, koja se može ostvariti punom slobodom građana Kosova. Država Kosovo će biti završni čin događanja u ovom delu Evrope koji će omogućiti ostvarenje cilja dugoročne stabilnosti u regionu. Što pre to bude shvaćeno i prihvaćeno biće bolje za sve, čak i za one koji se najsnažnije protive stvaranju ove države.

Više od šest godina nakon što je rat završen, na Kosovu se vidi značajan napredak u izgradnji demokratije. Do sada su četiri puta održani izbori, koji su ocenjeni kao mirni, slobodni i demokratski. Parlamentarni izbori 2004. godine rezultirali su formiranjem koalicione vlade dveju partija, kao i snažne opozicije. Malobrojni su verovali da će u novoj i krhkoj demokratiji politički stalež Kosova dokazati svoju visoku političku zrelost i odgovornost time što će rešavati situacije koje su za mnoge bile "nemoguća misija". Ovaj politički stalež radi sve što je u njegovoj moći da održi i kultiviše kulturnu i etničku raznovrsnost i da je iz onoga što je u prošlosti nazivano "prokletstvom" ovog dela Evrope transformiše u jedno od njenih najvrednijih bogatstava. Etničke manjine su deo institucija sa zagaranovanim zastupljenošću u parlamentu i vladi, a tokom sledećih dana moja vlada će pokrenuti ostvarivanje plana decentralizacije time što će dati vlast svojim građanima. Čak i male zajednice će imati vlast nad svojim svakodnevnim životom i nad svojim političkim, društvenim i privrednim razvojem.

Kosovo je iz rata izašlo sa razrušenom privredom, visokim stepenom nezaposlenosti i, stoga, sa siromaštvom. Iako još puno toga ostaje da se uradi, Kosovo je dokazalo da poseduje ljudske i prirodne resurse za snažan privredni razvoj, o čemu svedoče i statistički podaci o privrednom rastu po stopi od 4,5 odsto godišnje. U današnje vreme, uprkos poteškoćama koje su rezultat nedefinisanog konačnog statusa Kosova, multimilijarderske kompanije ulažu svoj kapital na Kosovo kroz proces privatizacije, i na taj način otvaraju perspektivu za hiljade mladih Kosovara i za Kosovo, koje ima najmlađe stanovništvo u ovom delu sveta.

Uprkos svim poteškoćama, proisteklim iz neodređenog političkog statusa, Kosovo radi na otvaranju puteva za regionalnu saradnju. Kosovo je već potpisalo sporazume o slobodnoj trgovini sa Albanijom i Makedonijom i vodi pregovore o takvim sporazumima sa Bosnom i Hercegovinom, Hrvatskom, Slovenijom, Bugarskom, Turskom i Moldavijom. Uskoro se očekuje početak pregovora sa nizom drugih zemalja o načinima uzajamne saradnje i zajedničkom privrednom razvoju i učvršćivanju još uvek mladih demokratskih sistema. U svojstvu šefa Pakta stabilnosti Jugoistočne Evrope, Gerhard Busek je izjavio da se "Kosovu ne treba i neće dozvoliti da ostane "crna rupa" u regionu, naprotiv". Mi smo veoma angažovani i na razvoju, ne samo Kosova već i drugih susjednih zemalja, uključujući Srbiju, što je uslov da se izbegnu recidivi i izgrade slobodna društva koja će jednog dana postati deo velike porodice evropskih zemalja. Uspostavljanje dijaloga među susedima veoma je značajno za regionalne integracije, ali je proces evropskih integracija najbolji način za zbližavanje zemalja Jugoistočne Evrope i zato Evropska unija, bez obzira na neuspeh referenduma u Francuskoj i Holandiji o usvajanju ustava, treba da bude od-

lučna u uključivanju balkanskih zemalja u Uniju. Kosovo će postati deo Unije kao nezavisna i suverena država primenom najviših međunarodnih standarda. Moja vlada, koja je na vrhuncu rada na ostvarivanju "Standarda za Kosovo", već je napravila nacrt dokumenta "Kosovska mapa puta ka Evropi", koji sadrži standarde za integraciju u porodicu evropskih zemalja. Cilj Kosova je da bude deo ove porodice kao slobodna država, zajedno sa susednim državama. Nastupajući meseci biće presudni za proces rešavanja političkog statusa, i kosovske institucije su spremne da preuzmu odgovornost za izgradnju svoje države, pri čemu prisustvo NATO-a, zajedno sa posmatračkom misijom Evropske unije koja će doprineti primeni najsavremenijih kriterijuma ljudskih prava, ostaje ne-sporno.

Konačno, region Jugoistočne Evrope, poznat po uznemirujućem nazivu Balkan, izlazi iz mračnog dela sveta time što zamenjuje krvave slike prošlosti novim slikama saradnje da bi postao deo Evrope kao geografskog, istorijskog, kulturnog i političkog tela kome je oduvek pripadao.

Preveo Igor Todorović